

SAYI 4
NİSAN 2019

1970'LERDEN 2020'LERE
SİNEMA VE TOPLUM

WISDOM AKTÜEL

Sermaye Avansı Üzerinden
Faiz Hesaplanmalı mı?

İkinci El Araçların
KDV'sinde Son Durum

TV Yorumcusunun
Elde Ettiği Gelir Nasıl
Vergilendirilir?

▼
KDV İNDİRİM HAKKI TAKİP
EDEN YILIN SONUNA KADAR
KULLANILABİLECEK!
▲

İÇİNDE KİLER

04 SERMAYE AVANSINA FAİZ HESAPLANMALI MI?

Sermaye artırmak üzere gelen yabancı paralar, bor mudur yoksa sermaye yedeği midir?

09 ŞİRKET ORTAĞININ SİGORTA GİDERLERİ

Şirket ortağı için ödenen hastalık sigortası masrafları gider olarak dikkate alınır mı?

06 KDV İNDİRİM HAKKININ TAKİP EDEN YIL SONUNA KADAR KULLANILMASI

Yeni düzenleme ile KKEG'lere ilişkin KDV'nin indirimi mümkün mü oldu? İndirim hakkı ve tereddütler...

10 TV YORUMCUSUNUN ELDE ETTİĞİ GELİR

TV Yorumcusunun elde ettiği gelir nasıl vergilendirilir?

12 1970'LERDEN 2020'LERE SİNEMA VE TOPLUM

Kurgusal kahramanlar toplum olarak değiştiğimizi mi gösteriyor?

Editörden:

Değerli Okurlarımız,

Son dönemlerde vergi mevzuatı gelişmeleri çok hızlanmış ve profesyonellerin dahi takip etmesini zorlaştıracak hale gelmiştir. Bu hız, beraberinde uygulama tereddütlerini de getirmekte ve uygulayıcıları zorda bırakmaktadır.

KDV uygulamasında son derece önemli olan indirim hakkının uygulamasına ilişkin olarak getirilen düzenleme ve bu konudaki tereddütler yeni sayımızın kapak konusu olarak belirlenmiştir. Uzman ekibimizin konuya ilişkin değerlendirmeleri ve önerileri siz değerli okuyucularımıza faydalı olmasını umarız.

Ayrıca sermaye avansına yönelik olarak faiz hesaplanmasını salık veren idare görüşlerinin değerlendirildiği makalemiz, bu sayıda beğeninize sunulmuştur.

Diğer yandan kurgusal karakterler çerçevesinde toplumumuzda yaşanan değişimin irdendiği çarpıcı ve eğlenceli makalemize, keşif bölümünde yer verilmiştir.

Keyifli okumalar dileriz.

Saygılarımızla.

WISDOMAKTUEL

Wisdom Denetim adına aylık olarak elektronik ortamda yayınlanmakta olup yazı görsellerin tüm telif hakları kendi adına saklıdır. İzin alınmak ve kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

Soru ve makale göndermek, görüşlerinizi iletmek için iletişim adresi:

info@wisdomdenetim.com

KULLANILMIŞ BİNEK OTOMOBİLDE KDV

Konuya ilişkin ilk düzenleme, 6 Nisan 2018 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “**7104 sayılı Kanun**” ile yapılmıştır. Anılan Kanun ile, KDV Kanunu’nun 23/1. maddesine bent eklenmiş olup buna göre, ikinci el motorlu kara taşıtı veya taşınmaz ticaretiyle işgal eden mükelleflerce, KDV mükellefi olmayanlardan veya mükellef olanlardan istisna kapsamında alınarak vasfında esaslı değişiklik yapılmaksızın satılan ikinci el motorlu kara taşıtı veya taşınmazların tesliminde matrahın, alış bedeli düşüldükten sonra kalan tutar olacağı belirlenmiştir.

Yapılan bu değişiklik, motorlu kara taşıtları ile taşınmazların, KDV mükellefi olanlardan alınmasında katma değer vergisi hesaplanmasına karşın mükellef olmayanlardan ya da istisna kapsamında olanlardan alınmasında katma değer vergisi hesaplanmaması şeklinde oluşan ikili durum ortadan kaldırılmıştır.

KDV Oranları Yeniden Belirlenmiştir

Daha sonra, 22.03.2019 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “**845 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı**” ile, ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle işgal eden mükelleflerce %18 KDV oranı uygulanarak satın alınan binek otomobillerinin tesliminde KDV oranının %18 olarak uygulanmasına karar verilmiştir.

Buna göre, söz konusu Kararın yürürlüğe girdiği 22.03.2019

tarihinden itibaren ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle işgal eden mükelleflerce;

- %1 KDV oranı uygulanarak satın alınan binek otomobillerinin tesliminde %1,
- %18 KDV oranı uygulanarak satın alınan binek otomobillerinin tesliminde %18

KDV oranı uygulanacaktır.

İkinci El Binek Otomobillerinin Alımlarındaki KDV İçin İndirim Hakkı Sağlanmıştır

Son olarak, 28 Mart 2019 tarihli Resmî Gazete’de yayınlanan “**26**

Seri No.lu Katma Değer

Vergisi Genel Uygulama

Tebliğinde Değişiklik

Yapılmasına Dair Tebliğ” ile

ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapan mükellefler tarafından alım-satım

konu edilen motorlu

taşıtların (binek otomobillerinin)

alış belgelerinde gösterilen KDV’nin 22.03.2019 tarihi itibarıyla indirim konusu yapılabileceği belirlenmiştir.

Yapılan değişikliklerin tümü bir arada değerlendirildiğinde;

- Katma değer vergisi hesaplanmaksızın alınan kısma vergi hesaplanmayacağı,
- Katma değer vergisi hesaplanarak alınan araçlara ise aynı oranda vergi hesaplanacağı ve yüklenimlerin indirilebileceği

belirlenmiştir. Dolayısıyla, ikinci el motorlu taşıtların satımında yalnızca katma değer vergilendirilmesi sağlanmıştır.

İkinci el motorlu taşıtların teslimindeki KDV konusunda yapılan değişikliklerle, bu taşıtların tesliminde yalnızca katma değer vergilendirilmesi sağlanmıştır.

VERGİ İNDİRİMLERİNİN SÜRESİ YENİDEN UZATILDI

21.03.2019 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “**843 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı**” kapsamında uygulanmaya devam edilecek olan vergi indirimleri, özette geçerlilik tarihleri ile birlikte aşağıda yer aldığı şekildedir:

- Gayrimenkul devirlerinde geçerli binde 15 oranındaki tapu harcı uygulaması 31.12.2019 tarihine kadar (bu tarih dahil),
- İşyerleri ve %18 oranında KDV’ye tabi lüks konutların tesliminde geçerli %8 KDV oranı uygulaması 31.12.2019 tarihine kadar (bu tarih dahil),
- Mobilyaların tesliminde geçerli %8 oranındaki KDV oranı uygulaması 30.06.2019 tarihine kadar (bu tarih dahil),
- Bazı ticari araçlar (minibüs, midibüs, otobüs, kamyon, tır ve kamyonet) ile çeşitli römork ve yarı römorkların tesliminde geçerli %1 oranındaki KDV uygulaması 30.06.2019 tarihine kadar (bu tarih dahil),
- ÖTV Kanununa ekli (II) sayılı listelerdeki mallardan hafif ticari araçlar, 9 koltuklu binek araçlar, bazı hibrit araçlar ve motor hacmi 1600 cm³’ü aşmayan binek otomobillerden %45 ve %50 oranında ÖTV’ye tabi olanların indirimli olarak uygulanacak olan ÖTV oranları uygulaması 30.06.2019 tarihine kadar (bu tarih dahil),
- ÖTV Kanununa ekli (IV) sayılı listelerdeki mallardan beyaz eşya ve küçük ev aletlerinin ÖTV sıfır (0) olarak uygulanması 30.06.2019 tarihine kadar (bu tarih dahil),
- Motosikletlerin ve yardımcı motoru bulunan pedallı taşıtların tesliminde uygulanacak indirimli ÖTV oranları uygulaması, 30.06.2019 tarihine kadar (bu tarih dahil).

WISDOM AKTÜEL MAKALE

SERMAYE ARTIRMAK ÜZERE ŞİRKETE GELEN YABANCI PARALARIN VERGİSEL DURUMU

ÖZET

Şirket ortağının sermaye artırmak üzere getirdiği yabancı paralar, şirket açısından bir borç olarak değil de sermaye kalemi olarak değerlendirilmeli ve bu çerçevede vergilendirme esasları belirlenmelidir. Zira ortakların söz konusu paraların sermaye artırmak üzere getirildiği yönünde iradeleri bulunmaktadır.

ABSTRACT

The foreign currency of the company's shareholder to increase the capital should be considered as a capital item rather than a debt and in this context, the principles of taxation should be determined. Because the shareholders have made decisions to bring the money in question to increase the capital.

Bu makale, yurtdışında mukim şirket ortağının sermaye artırmak üzere getirdiği ve kayıtlara sermaye avansı olarak kaydettiği yabancı paralar için, faiz hesaplanması gerekli gerekmediği ve KDV durumunun nasıl olması gerektiği sorularını cevap aramak için hazırlanmıştır.

Mali idare, sözü edilen sermaye avanslarını bir borç olarak addetmek suretiyle KDV Kanunu hükümlerine istinaden ve şirketlerin yurtdışında mukim olan ortaklarından temin edeceği finansman hizmeti katma değer vergisine tabi olduğundan hareketle, bu hizmetin karşılığını teşkil eden faiz tutarı üzerinden hesaplanacak KDV'nin sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenmesi gerektiği yönünde görüş vermiştir.

Sermaye Avansı, Şirket İçin Borç Mudur, Sermaye Yedeği Midir?

Yabancı sermayeli şirketlerin ortakları, ortağı bulundukları Türkiye'deki şirkete tescilli sermaye kapsamında öz kaynak sağlamak yerine, sermaye avansı olarak öz kaynak sağlayabilir.

Şirketler genellikle ilgili ülkedeki veya Türkiye'deki yasal prosedürlere takılmamak için, doğrudan sermaye artırmak yerine sermaye avansı olarak şirkete getirip sonrasında sermayeye dönüştürmeyi tercih etmektedir.

Sermaye avansının, bu avansı kullanan şirket açısından bir borç mu yoksa öz varlık mı olduğunun belirlenmesi gereklidir. Zira vergileme esasları bu tanımlama çerçevesinde belirlenecektir.

Kambiyo mevzuatı açısından değerlendirme

02.01.2002 tarih ve 2002/YB-1 sayılı TCMB Sermaye Hareketleri Genelgesi'nin "Yabancı Sermayenin Ödenmesi" başlıklı 1.2. no.lu bölümünde;

- Yabancı sermayeli kuruluşların yabancı ortaklardan sermaye avansı kabul etmelerinin serbest olduğu,
- Bu avansların geldiği tarihten sermayeye eklendiği tarihe kadar sermaye avansı olarak takip edileceği,
- Sermaye avansının sermayeye eklenmeyerek yurt dışına transfer edilmek istenmesi halinde bu talebin şirketçe bankaya bildirildiği gün itibarıyla krediye dönüştürüleceği

hükme bağlanmıştır. Buna göre;

- Yurt dışından avans olarak getirilen para, sermayeye ilave edilmeye kadar (süre sınırı olmaksızın) "sermaye avansı" olarak nitelendirilecek,
- Söz konusu avansın sermayeye ilavesinden vazgeçilip geri alınması halinde, geri alma iradesinin beyan tarihi itibarıyla krediye (borca) dönüşecektir.

Sermaye avansının hukuki niteliği

Sermaye avansı olarak para verilmesi işlemi, şirket ortağının tasarruf ehliyeti kapsamında (hür iradesi ile)

yaptığı bir işlem olup, sermaye avansını alan şirket de ortağın iradesine paralel olarak karar alıp bu çerçevede muhasebeleştirme yaptığından sermaye avansı teşekkül etmiş olur. Konuya ilişkin şirket ortağının iradesi de işininceye kadar bu para sermaye avansı niteliğini korur.

Sermaye avansı sermayeye ilave edildiğinde, farklı bir ad altında (Sermaye Avansı olarak değil de Sermaye adıyla) öz varlık unsuru niteliğini korumaya devam eder; ancak

sermayeye ilave tarihinden itibaren TTK'nın sermaye ile ilgili hükümleri işlemeye başlar. Sermaye avansı olarak verilen para, daha sonra sermayeye ilaveden vazgeçilmesi şeklinde bir irade değişikliğine

konu olursa, vazgeçme ile eş zamanlı olarak bu para öz varlık unsuru olmaktan çıkıp bir borç unsuru haline gelecektir.

Sermaye avansının diğer öz varlık kalemlerinden tek farkı, geri alınışı ile ilgili prosedür farklılığından ibarettir

Sermaye avansının ortaklar tarafından geri alınabilmesi, bu tutarları borç olarak nitelendirilmesine dayanak olamaz. Zira bütün özkaynak kalemlerinin ortaklar tarafından istenildiği zaman geri alınması mümkündür. Şayet öz varlık;

- Tescilli sermaye şeklinde ise, ortaklar tarafından geri alınışı TTK'daki sermaye azaltımı prosedürüne tabidir,
- Dönem kârı veya olağanüstü yedek akçe şeklinde ise, ortaklar tarafından alınması genel kurul

kararı alınması şeklindeki prosedüre tabidir,

- Sermaye avansının geri alınması ise, prosedür gerektirmeksizin sadece avansı veren ortakların irade beyanlarına istinaden gerçekleştirilebilir.

Bu durumda ortaklarca geri alınabilme özelliğini ileri sürerek bunun borç olduğunu iddia etmenin hukuki karşılığı bulunmamaktadır. Nitekim Danıştay 4. Daire'nin 05.05.2000 tarih ve E.2000/768, K.2000/1912 sayılı Kararında sermaye artırımından önce, sermayeye eklenmek niyetiyle gönderilen paraların borç sayılamayacağı açıkça belirlenmiştir.

Sermaye Avansının Sermaye Yedeği Olmasının Vergisel Sonuçları

Sermaye avansının bir borç olmadığına ve şirket öz varlıklarına faiz uygulanmayacağına göre, sermaye avansı üzerinden faiz hesaplanmayacaktır. Dolayısıyla, borç niteliğinde olmayan sermaye avansı konusunda, vergilendirilmesi gereken bir hizmet bulunmamaktadır.

Kaldı ki, sermaye avansının, sermaye yedeği olduğu gerçeği bir kenara bırakılarak yapılacak KDV tarhiyatı işlemi, diğer öz kaynak kalemleri için faiz tahakkuk ettirilmesi ve üzerinden KDV hesaplanması kadar vergi hukukundan uzak bir işlemdir.

Diğer taraftan VUK'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Buna göre, tarafların "sermaye artırma iradesi" dikkate alınmak suretiyle vergilendirme yapılmamıştır.

Bu irade açıklaması yokmuş gibi yasal dayanakları yoksun şekilde yapılan vergileme işleminde, işin gerçek mahiyetinin esas alınmadığı ortadadır. Dolayısıyla, bu vergilendirme işlemi hukuksuz olarak addedilecektir.

WISDOM AKTÜEL

KAPAK KONUSU

KDV İNDİRİM HAKKININ TAKİP EDEN YILIN SONUNA KADAR UZATILMASI

ÖZET

Yapılan değişiklikle indirim hakkının, verginin doğduğu olayı takip eden yılın sonuna kadar kullanılabilmesi mümkün olmuştur. Ancak belgenin takip eden yılda kayıtlara alınması halinde, söz konusu gider dönemsellik gereği kanunen kabul edilmeyen gider haline gelecektir. Bu durumda, buna ilişkin KDV'nin indirime konu edilmesi, uygulamada tereddüt oluşturmıştır.

ABSTRACT

With the amendment made, it was possible to use the right to discount until the end of the following year in which the tax was born. However, if the document is recorded in the following year, the expense will become legally unacceptable expense. In this case, the reduction of the relevant VAT has caused hesitations.

Ticari hayatın temposunun çok yüksek olması, çoğu zaman konuya ilişkin belgelerin sonradan düzenlenmesine ve karşı tarafa gecikmeli olarak iletilmesine neden olmaktadır. Firmalar, bu durumdan kaynaklanan sorunlarla baş edebilmek adına, gelişen iletişim teknolojilerini devreye sokmaktadır. Buna rağmen ortaya çıkan mağduriyetlerin devam etmesi konuya ilişkin mevzuatta esneklik yapılmasına neden olmuştur.

Bu çalışmada, katma değer vergisinin temel işleyişi olan indirim mekanizmasına yönelik getirilen esnekliğin mahiyeti açıklanacak ve yapılan düzenleme sonrası ortaya çıkan durum değerlendirilecektir.

Yasal Düzenleme ve Çelişik Durum

6 Nisan 2018 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “7104 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlar İle 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile, KDV Kanunu’nun 29/3. maddesinde de-ğişiklik yapılarak mükelleflerce indirim hakkı, vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılı sonuna kadar kullanılabilirken, 2019 yılından itibaren takip eden takvim yılı sonuna kadar kullanılabilmesine imkan sağlanmıştır.

Böylelikle, mal alışlarına ilişkin belgelerin firmalara sonradan ulaşması veya ilgili dönemde sehven kullanıl-maması nedeniyle indirim hakkının kaybedilmesi sonucu ortaya çıkan hak kayıplarının önüne geçilmiştir.

Diğer yandan ilgili oldukları yıldan sonraki yılda kayıtlara giren alış belgelerinde gösterilen giderlerin dö-nemsellik ilkesi gereğince gelir ve kurumlar vergisi matrahlarının tes-pitinde gider olarak dikkate alın-ması mümkün değildir. Diğer bir ifa-deyle, bu giderlerin gelir ve kurum-lar vergisi uygulamasında kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) ola-rak dikkate alınması gerekmektedir.

KDV Kanununun 30/d maddesinde gelir ve kurumlar vergisi kanunla-rına göre kazancın tespitinde indiri-mi kabul edilmeyen giderler dola-yısıyla ödenen katma değer

vergisinin mükellefin vergiye tabi iş-lemeleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirile-meyeceği hükmü bulunduğu dik-kate alındığında, uygulama bir çe-lişki ortaya çıkmaktadır.

Şöyle ki yeni getirilen düzenlemede (29/3. maddede) sözü edilen katma değer vergilerinin indiri-me konu edilebileceği be-lirlenmişken mevcut dü-zenlemede (30/d mad-dede) bu indiri-min kanuna uygun olma-dığı belirlenmiş-tir. Bu durum kuş-kusuz uygulayıcıları tereddüde sevk etmiştir.

Tebliğ Düzenlemesi

15.02.2019 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “23 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” ile, 7104 sayılı Kanunla Katma Değer Vergisi Kanunu’nda yapılan değişikliklere ilişkin olarak KDV Genel Uygulama Tebliği’nin ilgili bölümlerinde değişiklikler yapılmıştır.

Bu kapsamda, anılan Tebliğ ile, KDV Genel Uygulama Tebliği’nin ilgili bölümlerine 7104 sayılı Kanunla ilgili açıklamalar işlenmiş olup KDV indirim hakkının, 01.01.2019 tarihinden itibaren, vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılını takip eden takvim yılı aşılmamak şartıyla, ilgili vesikaların kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme dö-ne-minde kullanılabileceği açıklanmış-tır.

Ayrıca anılan Tebliğin konuya ilişkin olarak devam eden açıklamalarında şu ifadeler yer verilmiştir:

“Buna göre, vergiyi doğuran olayın vuku bulunduğu takvim yılını takip eden takvim yılı içinde defterlere kaydedilen belgelerde yer alan tutarların gelir veya kurumlar vergisi açısından dö-nemsellik ilkesi gereği vergiyi doğu-ran olayın gerçekleştiği hesap dö-ne-mine ilişkin kazancın tespitinde

dikkate alınması müm-kün olup bu belge-lerde gösterilen KDV, vergiyi doğuran ola-yın vuku bul-duğu takvim yılını takip eden takvim yılı içinde def-terlere kayde-dilmesi halinde indirim konusu ya-pılabilir.

Vergiyi doğuran olayı 2018 yı-lında gerçekleşen mal ve hiz-met alımlarına ait belgelerin 2019 takvim yılı aşılmamak şartıyla ilgili defterlere kayde-dilmesi halinde, bu belge-lerde gösterilen KDV tutarları indirim konusu yapılabilir.

Bu hükme göre, 2018 takvim yılına ilişkin mal ve hizmet alımlarına (vergiyi doğuran olayı 2018 yılında gerçekleşen) ait belgelerin 2019 tak-vim yılı aşılmamak şartıyla ilgili def-terlere kaydedilmesi halinde, bu bel-gelerde gösterilen KDV tutarları indirim konusu yapılabilecektir.”

Görüldüğü üzere, Tebliğ’de defter-lere kaydedilen belgelerdeki tutar-ların vergiyi doğuran olayın gerçek-leştiği hesap dönemine ilişkin ka-zancın tespitinde dikkate alınması mümkün olduğu belirtilmiş; ancak takip eden yılda kayıtlara alınması halinde nasıl bir uygulama yapılaca-ğına ilişkin açıklama yapılmamıştır.

Bu açıklamadan zımnen giderlerin belgesi gelmese dahi ilgili oldukları hesap döneminde (tahakkuk ettiri-lerek) kayıtlara alınması gerektiği; bu yolla gelir veya kurumlar vergisi uygulamasında gider olarak dikkate alınabileceği; belgenin sonraki yıl içinde gelmesi halinde de KDV’sinin indirime konu edilebileceği açıklan-mış olmaktadır.

Ancak verginin doğduğu yıldan sonra kayıtlara girmesi nedeniyle, dönemsellik ilkesi gereği kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacak KDV tutarlarının Kanunun 30/d hükmüne rağmen indirimine konu edilip edilmeyeceği açıklanmamıştır.

Esasen devam eden paragrafta, 2018 yılına ilişkin belgelerin 2019 yılında defterlere kaydedilmesi durumunda, belgelerdeki KDV'nin indirilebileceği ifade edilerek sonraki dönemde kayıtlara girmesi nedeniyle dönemsellik gereği kanunen kabul edilmeyen gider niteliğine dönmüş olan belgelerdeki KDV tutarlarının indirimine konu edileceği belirlenmiştir. Ancak yine de mükellefleri tereddütten uzaklaştıran net bir açıklamanın yapılamadığı görülmektedir.

Diğer yandan kamuoyuna açıklana Tebliğ Taslağının ilgili bölümünün değişmesinden hareketle, İdarenin düzenleme öncesinde fikir değiştirdiği görülmektedir. Tebliğ Taslağının ilgili bölümünde yer alan ve sonradan değiştirilen paragrafı aşağıdaki şekildedir:

"Buna göre, vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılını takip eden

takvim yılı içinde kaydedilen belgeler, gelir veya kurumlar vergisi açısından söz konusu belgelerin defterlere kaydedildiği vergilendirme dönemleri için dönemsellik ilkesi gereği kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınsa dahi bu belgelerde gösterilen KDV indirim konusu yapılabilir.

...

Ancak, 2018 takvim yılına ilişkin mal ve hizmet alımlarına (vergiyi doğuran olayı 2018 yılında gerçekleşen) ait belgelerin 2019 yılında ilgili defterlere kaydedilmek suretiyle indirim konusu yapılması mümkün değildir. "

Görüldüğü üzere, Mali İdarenin taslak metni değiştirmesiyle, yasal düzenlemedeki çelişkiye ilişkin net açıklamanın geri çekilmiş; bunun yanında, 2018 yılındaki mal ve hizmetlere ilişkin KDV'nin de indirimine konu edilebilmesi mümkün kılınmıştır.

Değerlendirme ve Öneri

Yukarıda açıkladığımız üzere, Tebliğ düzenlemesinde net açıklama geri çekilmiş olsa da 2018 yılındaki ilişkin belgelerde KDV'nin 2019 yılında kayıtlara alınması halinde indirimine konu edilebileceği yönündeki açıklama, kanunen kabul edilmeyen

giderlere ilişkin olsa dahi sonraki yılda kayıtlara alınmış KDV'nin indirim olarak dikkate alınabileceğini (İdarenin bu görüşte olduğunu) göstermektedir.

Kaldı ki yeni yapılan yasal düzenlemede böylesi çelişkinin oluşması durumunda, yeni getirilen düzenlemenin mevcut düzenlemenin bir istisnası olduğu ve uygulanması gerektiği yönündeki yaklaşım hukukun gereğidir.

Yine de risk alınmaması bakımından, belgesi gelmesi beklenen giderlere ilişkin belgesiz şekilde gider tahakkuku yapılarak işlemin kayıtlara alınması; gelir vergisi / kurumlar vergisi beyanından önce belgenin işletmeye ulaşması halinde beyanname üzerinde giderin dikkate alınması; belgenin işletmeye geldiği tarihte de tahakkuk kaydının kapatılması ve ilgili KDV'nin indirimine konu edilmesi yoluna başvurulabilir.

Uygulayıcıları tereddüde sevk eden bu durumun, kısa süre içinde yapılacak yeni bir düzenleme (Tebliğ, Sirküler ya da Özelge) yoluyla açıklığa kavuşturulacağını umuyoruz.

Fransa Cumhuriyeti vatandaşı olan şirket ortağının sık sık müşteri bulmak ve şirket ürünlerini pazarlamak için yurt dışına seyahat ettiğini belirterek, söz konusu şirket ortağının için merkezi yurt dışında bulunan sigorta şirketine ödediğiniz hastalık ve kaza sigortası primlerinin kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapıp yapılamayacağı konusuna ilişkin Mali İdarenin değerlendirmesi şu şekildedir:

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun (KVK) 6. maddesinde kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı; safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanunu'nun (GVK) ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükmüne yer verilmiştir. Safi kurum kazancının tespitinde KVK'nın 8. maddesi ile GVK'nın 40. maddesinde yer alan giderler indirilebilecektir. Anılan maddelerde yer alan giderler, doğrudan doğruya kurumla ilgili olup kurum kazancının elde edilmesine yönelik giderlerdir.

Diğer yandan GVK'nın 94. maddesinin birinci fıkrasının (6/b-i) alt bendinde, tam mükellef kurumlar tarafından, tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve gelir

vergisinden muaf olanlara dağıtılan, 75. maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından; (b-ii) alt bendinde, tam mükellef kurumlar tarafından, dar mükellef gerçek kişilere, dar mükellef kurumlara (Türkiye'de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla kâr payı elde edenler hariç) ve gelir ve kurumlar vergisinden muaf olan dar mükelleflere dağıtılan 75. maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben gelir vergisi kesintisi yapılması gerektiği; ayrıca kârın sermayeye eklenmesinin kâr dağıtımı sayılmayacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre, şirketinizin ortağı adına ödenen hastalık ve kaza sigortası primleri anılan kanunlarda belirtilen indirilecek giderler arasında yer almadığından söz konusu primlerin ortağa dağıtılan kâr payı olarak değerlendirilmesi ve dağıtılan kâr payları üzerinden %15 kâr payı stopajı yapılması gerekmekte olup bu ödemelerin kurum kazancınızın tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün değildir.

Tarih: 06.12.2018

Sayı: 17192610-125[ÖZG-14/48]-250826

Konu: Şirket ortağı için yurt dışında mukim sigorta şirketine ödenen hastalık ve kaza sigortası primlerinin kurum kazancından indirim konusu yapıp yapılamayacağı.

WISDOM AKTÜEL

SORU - CEVAP

SORU:

Televizyon yayıncılığı faaliyetiyle iştigal ediyoruz. Spor programlarında yorumculuk yapmak üzere, devlet memuru olan bir kişi ile anlaştık. Bu işleme ilişkin vergilendirme esasları konusunda bilgi verebilir misiniz?

CEVAP:

Bilindiği üzere, devlet memurlarına ilişkin esasları belirleyen 657 sayılı Kanununa göre, memurların genel olarak memuriyet dışında ticaretle veya gelir getirici faaliyetlerle uğraşmaları yasaklanmış olup ve bu yasağa ilişkin istisnalar anılan Kanunda belirlenmiştir. Buna göre, devamlı nitelikte olmayan ve bir işverene bağlı olmaksızın yapılan faaliyetler anılan Kanunda tanımlanan yasaklar kapsamında değerlendirilmeyecektir. Kaldı ki sözü edilen Kanun uyarınca yasak olsa dahi elde edilen gelir vergiye tabi olacaktır (VUK md 9).

Gelir Yönünden Değerlendirme

GVK'nın 65. maddesinde serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye ya da ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması olarak tanımlanmış olup her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancı olacaktır. Ancak söz konusu faaliyet, devamlılık arz etmeyecek şekilde ve mutad meslek haline getirmeden yapılması durumunda, arazi serbest meslek faaliyeti kapsamında olacaktır (GVK Md. 82/4).

Serbest meslek kazancında devamlılık unsurundan söz edilebilmesi için yıl içinde birden fazla yapılması yeterli olmayacak ve mutata meslek olarak yapılması gerekecektir. Dolayısıyla temel işi memuriyet olan bir kişinin, belli süreliğine veya belli aralıklarla yapacağı yorumculuk faaliyeti devamlılık unsurunu sağlamayacağından yapacağı faaliyet arızı olarak değerlendirilmelidir.

Diğer yandan GVK'nın 18. maddesi uyarınca, müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video bant, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat gelir vergisinden istisna tutulmuştur. Bu kazançların arızî olarak elde edilmesi istisna hükmünün uygulanmasına engel teşkil etmeyecektir.

Ancak söz konusu istisna hükümlerinden yararlanmak için ortada bir eser bulunması gerekmektedir. Örneğin soruda belirtilen yorumculuk faaliyetinde güncel olaylar değerlendirilmekte ve eser niteliği oluşmaksızın serbest meslek faaliyeti icra edilmektedir. Dolayısıyla yorumculuk faaliyetinden elde edilen gelirin 18. madde kapsamında değerlendirilmemesi yerinde olacaktır.

Buna göre, mutata bir meslek olarak icra edilmeyen ve kişisel bilgi birikimine dayalı yorumların televizyon yayınına konu edilmesi yoluyla elde

edilen kazançlar, arızı serbest meslek kazancı olarak nitelendirilecek olup serbest meslek kazancı elde edenlerin faaliyetlerinin arızı nitelik taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın ödemeyi yapan şirketin tevkifat yapmakla sorumlu olması sebebiyle, anılan Kanunun 94/1. maddesinin (2/b) bendi uyarınca %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır. Yorumculuk yapana ödenen brüt tutarın (vergi dahil) gider olarak dikkate alınabileceği tabidir.

KDV Açısından Değerlendirme ve Belge Düzeni

Süreklilik arz etmeyen şekilde mesleki faaliyet kapsamında hizmet sunumu olduğundan dolayı katma değer vergisi doğmayacaktır. Bu kapsamda yorumculuk yapan kişinin arızı kazancı nedeniyle ödeme ya-

ve kuruluşlar bu bölüm kapsamındaki alımlarında, satıcılardan bir yazı talep edeceklerdir. Bu yazıda işlemi yapanlar;

- Faaliyetlerinin arızı olması nedeniyle KDV'ye tabi olmadığı,
- Faaliyetlerinin KDV'ye tabi olduğunu ve hesaplanacak KDV'nin sorumlu sıfatıyla beyanını tercih ettikleri,
- Faaliyetlerinin KDV'ye tabi olduğunu ve hesaplanacak KDV'nin kendileri tarafından mükellef sıfatıyla beyan edileceği,

seçeneklerinden kendileri için uygun olanı belirteceklerdir. Bu durumda, şirketinizin yorumculuk faaliyeti nedeniyle gelir elde eden gerçek kişiden faaliyetlerinin arızı olduğunu ve KDV'ye tabi olmadığını

pacak firmanın (KDV hesaplamaksızın) gider pusulası düzenlenmesi ve bu pusula üzerinde, yaptığı gelir vergisi kesintisini göstermesi gerekmektedir.

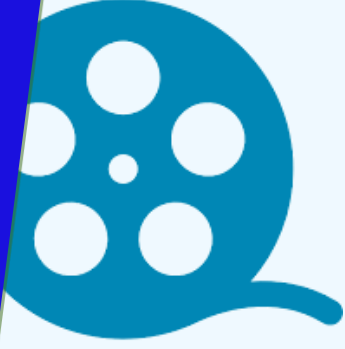
Diğer taraftan KDV Genel Uygulama Tebliği'nin "Serbest Meslek Faaliyeti Çerçevesinde Yapılan Teslim ve Hizmetler" başlıklı bölümündeki düzenlemeye göre, GVK'nın 94. maddesinde sayılan kişi, kurum

gösterir bir imzalı beyanın alınması gerekmektedir. Bu yazı, VUK'un muhafaza ve ibraz hükümleri çerçevesinde saklanacak ve gerektiğinde yetkililere ibraz edilecektir.

Vergi mevzuatına ilişkin sorularınızı bize gönderebilirsiniz:

www.wisdomdenetim.com

info@wisdomdenetim.com

İNEK ŞABAN'DAN RECEP İVEDİK'E TÜRKİYE'NİN TOPLUMSAL DEĞİŞİMİ*

* Bu yazı, Prof. Dr. Tayfun Atay hocamızın T24 haber sitesinde 15 Aralık 2018 tarihinde yayınlanan yazısından derlenmiştir.

Rıfat Ilgaz'ın piyese dönüştürmesiyle ortaya çıkan ve 1966 yılında Ulvi Uraz yönetmenliğinde sahneye konan tiyatro oyununda "İnek Şaban" rolünü usta kadın oyuncu, **Suzan Uztan** canlandırmıştır!

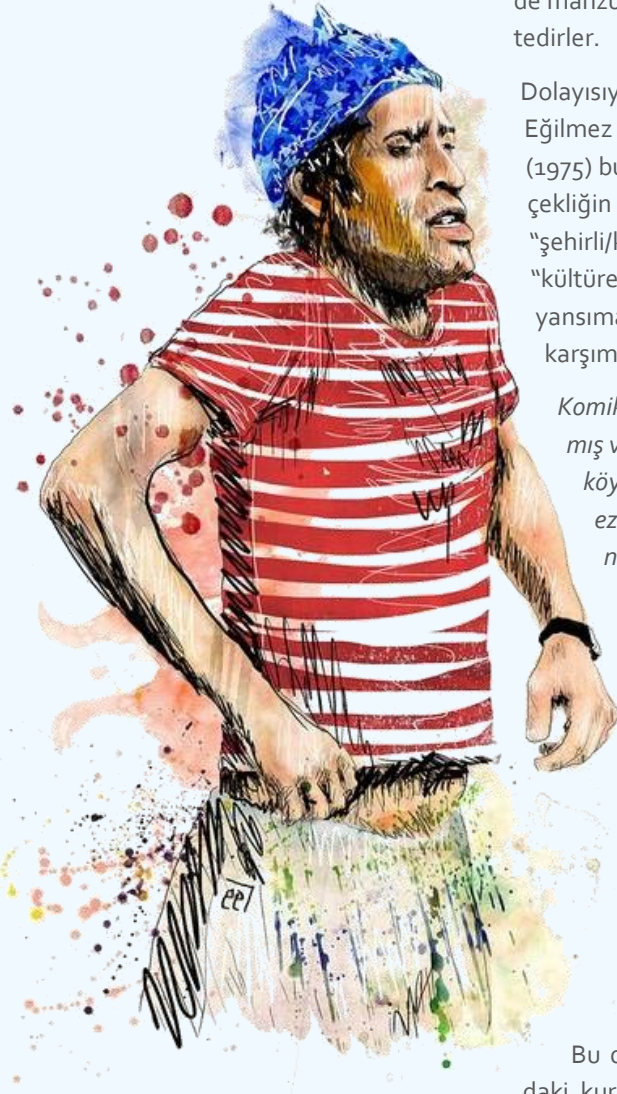
Her iki karakterin de birer "kültürel temsil" olarak bu toplumun "aynası" oldukları; bu nedenle de büyülesi yaygın ve etkin bir popülerite kazandıkları söylenebilir.

Bu karakterlerin içerik çözümlemesi karşılaştırmalı olarak yapıldığında, onların Türkiye'nin 1970/80'li yıllardan 2000/2010'lara yaşadığı sosyo-ekonomik ve kültürel-demografik değişimin izdüşümlerini eğlenceli ve çarpıcı şekilde bize sundukları iddia edilebilir.

Romandaki 'Şaban'

Rıfat Ilgaz'ın romanındaki "İnek Şaban", pek çoğumuzun okul sıralarından gayet iyi bildiği, eli yüzü düzgün, çalışkan, o yüzden sınıfın büyük kısmının pek sevmediği, öyle kaba saba da olmayan halim selim çocuklara takılan "inek" lâkabının hakkını veren bir tiptir.

Rıfat Ilgaz'ın romanındaki "İnek Şaban", steril bir şehirli karakterdir. Çünkü 1957'de kompozite edilmiş roman, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e, Batılılaşma kültürel rüzgârları eşliğinde intikal etmiş şehirli bir nüfusun hayatına; daha dar anlamda İstanbul "şehir kültürü"ne; bu kültürün bir parçası olarak mevcut "erkek yatılı okul" pratiğine ilişkin bir kurgusal içerikle karşımıza çıkar. Türkiye'de toplumsal motife paralel şekilde "kentsoylu" (burjuva) bir hayatın yansımaları karakter örüntüsünde sergilenmektedir.

Sinemadaki 'Şaban'

Ertem Eğilmez'in "Hababam Sınıfı" filmini yaptığı 1970 ortasında ise köyden kente göçün sonucu ve Türkiye'nin değişen sosyo-ekonomik dinamiklerine bağlı olarak köy ve köylülük, şehirle yoğun bir titreşim ve etkileşim içindedir. Köylü nüfus, gecekondu'lara yaygın şekilde yerleşmiş ve hayli göze çarpar olmuştur.

Ama şehrin "kültürel-demografik hiyerarşi"sinde üstte olanlar hâlâ şehirli'lilerdir. Çünkü gecekondu'lara gelerek çoğalmakta olan kitleler, bu tarihsel aşamada yine de yerleşik şehir nüfusu karşısında niceliksel olarak geridedir.

Buna bağlı olarak da ürkek, ezik konumda; hep alttan alan, mağdur ve

de mahzun bir görünüm arz etmektedirler.

Dolayısıyla aynı dönemde, Ertem Eğilmez "Hababam Sınıfı"nda (1975) bu kültürel-demografik gerçekliğin ve bu gerçekliğe dayalı, "şehirli/kentsoylu insan"dan yana "kültürel hiyerarşi"nin karikatürize yansımaları olarak "İnek Şaban" karşımızdadır:

Komik, saf, enayi, alık, bastırılmış ve kurnazsa eğer, acınası bir köylü kurnazı, en nihayetinde ezik ve çaresiz bir "kırsal-tınlı" karakter olarak...

Devam eden Şaban filmlerinde de aynı motifi görmek mümkündür. "Şaban", bir "kültürel temsil" olarak, üretildiği dönemin hayatına, içerisinde yer aldığı toplumsal iklime tam 12'den vurarak karşılık gelebilmiştir...

Ve Recep İvedik

Bu deneyimin 1970/80'l yıllardaki kurgusal karşılığı, "şehirli'liler" nezdinde giderek görünürlük kazanmış olsa da hâlâ ezik, ürkek, aşağı konumdaki köylülüğün temsili olarak "İnek Şaban" ise; 2000/2010'lı yıllardaki karşılığı, bambaşka bir ruh hali ve davranış örüntüsünün yansımaları olarak şekillenen "Recep İvedik"tir.

"Recep İvedik", gecekondu ya da "varoş"un şehir ve "şehirli" üzerindeki iktidarının kurgusal yansımalarıdır. "İnek Şaban", sinemamızdaki "Orhan Baba"nın "Ben Doğan-ken Ölmüşüm"ünün duyarlılığına koşut bir mahzunluk ve mağdurluk halinin karikatürize karşılığı olmuşsa "Recep İvedik" de İbrahim

Tatlises'in "Ben de İsterem" şarkısından yansıyan arzulara koşut şekilde mağrur, saldırgan, hırs ve hınç dolu, atak ve yıkıcı (tahripkâr) bir karikatürize karşılığıdır...

"Şaban", komik olsa da ezik ve acizdir. "Recep" de komik ama ezik değil, ezicidir...

Ve aciz ne kelime, alabildiğine azılı ve azmandır...

Bu yönüyle, "Recep İvedik", "İnek Şaban"ın aksine, kent kıyılarında, gecekondu ya da varoşlarda birikenlerin o 1970-80'lerdeki mağduriyet ve kaybolmuşluk hissiyatının değil; onun "rövanş"ı mahiyetinde kentteki kırsallığın ("varoş"un) şehre hâkimiyetinin, galibiyetinin ve hincinin resmidir.

Her iki kurgu karakteri de dün ve bugün bu kadar rağbette tutan, onların doğru yer ve zamanda, ekonomik, toplumsal ve kültürel dinamiklerle uyumlu şekilde hayatın içinde izdüşümleri bulunan kurgular, "kültürel temsil"ler olarak karşımızda olmalarıdır...

Aynı zamanda toplumun kaybettiği naifliği ve edindiği nobranlığı çarpıcı şekilde ortaya koyan kurgusal yansımalarıdır!..

Zirve yolunda buluřalım...